

IZVJEŠTAJ O AKREDITACIJI STUDIJSKOG PROGRAMA „STUDIJE RODA“

Odlukom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Agencija) br. 02-607/24-116/8 UPI od 18.10.2024. godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije master akademskog interdisciplinarnog studijskog programa pod nazivom „Studije roda“ u sastavu:

1. Prof. dr Miloš Milenković, redovni profesor na Filozofskom fakultetu, Univerziteta u Beogradu, Republika Srbija - predsjednik Komisije;
2. Prof. dr Julija Brsakoska-Bazerkoska, redovna profesorica na Institutu za međunarodno pravo i međunarodne odnose, Pravnog fakulteta, Univerziteta Sv. Kiril i Metodij u Skoplju, Republika Sjeverna Makedonija - članica Komisije i
3. Prof. dr Dragan Prole, redovni profesor na Filozofskom fakultetu, Univerziteta u Novom Sadu, Republika Srbija - član Komisije.

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev Instituta za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije, Univerziteta Crne Gore, za akreditaciju predmetnog studijskog programa, ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji Izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za akreditaciju studijskog programa „Studije roda“, kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je posjetila Institut za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije, u sklopu Univerziteta Crne Gore, dana 18.11.2024. godine i upoznala se o ukupnim uslovima za realizaciju predmetnog master studijskog programa. Agenda posjete je data u prilogu.

U skladu sa gore navedenim, a na osnovu odredbi Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 44/14, 52/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19, 74/20, 104/21, 86/22, 125/23 i 33/24), kao i Pravilnika o postupku akreditacije studijskog programa, sadržaju i obliku sertifikata o akreditaciji („Službeni list CG“, br. 96/20 od 24.09.2020. godine), Komisija je Agenciji podnijela Izvještaj o akreditaciji master interdisciplinarnog studijskog programa „Studije roda“ dana 5.12.2024. godine.

I OPŠTI PODACI

Naziv ustanove: Univerzitet Crne Gore

Naziv organizacione jedinice: Institut za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije

Naziv studijskog programa: Studije roda

Nosilac studijskog programa: - Institut za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije

Vrsta studijskog programa (akademski ili primijenjeni): Akademski

Naučna oblast: Interdisciplinarne nauke

Način organizacije nastave (klasična, na daljinu, na engleskom jeziku): klasična nastava

Nivo kvalifikacije koji se stiče završetkom studijskog programa: VII2

Stručni naziv koji se stiče po završetku studijskog programa: Master – Studije roda

Predviđeno vrijeme trajanja studijskog programa: 2 godine

Broj ECTS kredita: 120

Broj studenata planiranih za upis: 30

II OCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDARDA

Komisija je u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristila sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- *Eliminacioni kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada neispunjavanje standarda i kriterijuma uslovljava negativan akreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za akreditaciju;
- *Potreban kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces akreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

Komentar obavezno sadrži preporuku za unaprjeđenje kriterijuma, odnosno standarda, čak i kada je on obezbijeđen u skladu sa standardima i smjernicama Agencije..

U komentarima, Komisija je dala svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda, odnosno njegovih kriterijuma,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

STANDARD 1. USTANOVA VISOKOG OBRAZOVANJA					
KRITERIJUMI:					
Ustanova koja planira da realizuje studijski program treba da ima status regulisan u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.1. Osnovni podaci o osnivanju i razvoju ustanove (datumi i odluke, promjene u organizaciji i radu).					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> Univerzitet Crne Gore osnovan je 1974. Najveća promena u organizaciji rada dogodila se 2004. kada je Univerzitet postao deo evropskog obrazovnog prostora time što je nastavu i ukupni obrazovni proces uskladio sa principima Bolonjske deklaracije. Status ustanove u skladu je sa Zakonom o visokom obrazovanju. Standard sadrži dva priloga: Dokument o registraciji ustanove, kao i Statut ustanove. U skladu sa prirodom programa, nastavu i realizaciju MAS programa vrši Centar za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije, Univerziteta Crne Gore, koji je osnovan 2002. godine i u svojem radu je takođe organizovan prema principima Bolonjske reforme. Došlo je do statusne promene, tako da je Centar odlukom Vlade republike Crne Gore na sednici održanoj 26.07.2024. preimenovan u Institut. Dostavljena je Odluka o statusnoj promeni kao deo dokumentacije.					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
1.2. Interna organizaciona struktura (jedinice i drugi oblici organizacionih cjelina i djelatnosti ustanove sa kratkim opisom sastava i funkcija), uključenost eksternih članova (studenti, poslodavci i ostali) u upravljačkim strukturama i njihova uloga i doprinos.					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
<i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> U okviru UCG nalazi se 19 fakultetskih ustanova i četiri instituta. Sedište Univerziteta nalazi se u Podgorici, gde se nalazi i zgrada Rektorata izgrađena 2009. Univerzitet je regionalno organizovan, budući da svoje institucije ne koncentriše samo u glavnom gradu, nego i u Nikšiću, na Cetinju, u Kotoru, u Baru, Igalu, Beranama i Bijelom Polju. Univerzitet sačinjavaju Fakulteti u kojima se obavlja nastavni, naučno-istraživački, odnosno umetnički i stručni rad. Na Institutima se obavlja prevashodno naučno-istraživački rad, s tim da je Institut za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije i nastavna jedinica. Visoke škole organizovane su za one izlazne profile kojima nije neophodna dužina trajanja studija predviđena na Fakultetima. Značajnu podršku radu UCG pružaju i odgovarajući Centri, čija uloga je unapređenje kvaliteta univerzitetskog života. Na Univerzitetu Crne Gore trenutno postoje: Centar za unapređenje kvaliteta, Centar za doktorske studije, Centar za međunarodnu saradnju i razvoj karijere, Centar informacionog sistema i Komunikacijski i PR centar. Studentska zastupljenost u upravljačkim telima Univerziteta odvija se u svim nivoima. Kada je reč o Upravnom odboru UCG zastupljena su tri studenta, po jedan sa sva tri nivoa studija, kako bi se ostvarila pokrivenost studenata OAS, MAS i DAS. Senat UCG ima predstavnike studenata koji čine petinu ukupnog sastava. Centar za unapređenje kvaliteta ima dva stalna tela. U Odboru za upravljanje sistemom kvaliteta koji ima ukupno 11 članova nalazi se i jedan predstavnik studenata. Stručna veća pojedinih programa takođe imaju predstavnike studenata, pa tako i Stručno veće Instituta za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije.					
Preporuke - smatramo da je zastupljenost studenata uzorna, jedini predlog koji imamo tiče se preciznijeg definisanja uloge studenata u pojedinim telima u kojima imaju učešća. Kako bi					

studentski predstavnici bili u prilici da kompetentno i odgovorno učestvuju u radu pojedinih tela, bilo bi dobro da svako od njih što je moguće preciznije definiše kakvu ulogu od njih očekuje.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.3. Organi upravljanja i rukovođenja ustanovom i organizacionim cjelinama: tijela, njihova uloga i postupak izbora

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Organi upravljanja UCG organizovani su u skladu sa savremenim univerzitetskim standardima. Organ upravljanja je Upravni odbor, koji sačinjava 15 članova, dok Rektor rukovodi radom Univerziteta. Senat vodi računa o stručnom radu, utvrđuje naučno-istraživačku i razvojnu politiku Univerziteta i prevashodno rukovodi i kontroliše nabavku sredstava za rad, kao i ukupno finansijsko poslovanje Univerziteta, utvrđuje budžet, donosi finansijski plan, usvaja finansijski izveštaj, odgovoran je za Pravilnik o raspodeli sredstava, nastoji da obezbedi finansijska sredstva za Univerzitet iz drugih izvora, raspoređuje sredstva za istraživačke svrhe u koordinaciji sa Vladom CG. Upravni odbor pored toga bira imenuje organe upravljanja, odlučuje o uvođenju i ukidanju studijskih programa. Senat rukovodi naučnom, nastavnom, umetničkom i stručnom delatnošću UCG, usvaja strukturu i sadržaj studijskih programa, donosi Akademski kalendar, vrši izbor u akademska i naučna zvanja, predlaže broj studenata, donosi Etički kodeks, Poslovnik o svom radu, daje mišljenje o tekućim pitanjima univerzitetskog života. Senat ima i tri veća čija uloga je savetodavna, jer razmatra predloge za izbor u naučna zvanja i daje mišljenja Senatu o svakom pojedinačnom predlogu. Naučni odbor je stalno stručno telo Senata koje ima sedam članova, koje imenuje Senat na osnovu istaknutih rezultata naučno-istraživačkog ili umetničkog rada. Uloga Naučnog odbora je da daje mišljenje o usklađenosti konkursnog materijala sa Merilima za izbor u akademska i naučna zvanja. Etički odbor prevashodno vodi računa o standardima akademske čestitosti, koji su utvrđeni važećim Etičkim kodeksom. U uređivačkom odboru ravnopravno su zastupljeni predstavnici prirodnih i društvenih nauka (po pet), dva su predstavnika iz oblasti umetnosti. Centar za unapređenje kvaliteta bavi se institucionalnom izgradnjom mehanizama koji se tiču kontinuiranog procesa vrednovanja, radi usvajanja najviših mogućih naučnih standarda. Kada se radi o upravljačkoj strukturi na nivou Fakulteta, u skladu sa standardima organizacije tu su Veće, Dekan, Dekanski kolegijum, Prodekani, te Rukovodioci studijskih programa. Posebno je navedena i procedura izbora direktora Instituta za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije, Univerziteta Crne Gore, koja je veoma slična proceduri izbora dekana na Fakultetima.

Preporuke - nije dovoljno jasno kako se biraju članovi Upravnog odbora. Kada je reč o izboru članova Senata, Etičkog odbora, sve je transparentno i precizno navedeno. Zato predlažemo da se na sličan način opiše i način izbora članova Upravnog odbora. Takođe, nije jasno ko i na koji način bira glavnog i odgovornog urednika Uređivačkog odbora.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.4. Pregled delatnosti ustanove

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Osnovni principi akademske delatnosti Univerziteta Crne Gore zasnovani su na akademskim slobodama, otvorenosti prema javnosti, međusobnom uvažavanju, saradnji i partnerstvu zaposlenih na Univerzitetu, studenata i nenastavnog osoblja, doprinosu uspostavljanja evropskog obrazovnog prostora, kao i mogućnosti visokog obrazovanja tokom čitavog života. Institut za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije, Univerziteta Crne Gore, koji realizuje studijski MAS program Studije roda, za koji je podnet materijal za akreditaciju, u svoje delatnosti ubraja pripremu i organizaciju interdisciplinarnih i multidisciplinarnih studijskih programa na sva tri nivoa studija, organizaciju nastave, izdavanje sertifikata za programe celoživotnog učenja Univerziteta, organizuje naučna

istraživanja multidisciplinarnog karaktera, kako internih, tako i međunarodnih u saradnji sa drugim, inostranim istraživačkim institucijama, vodi računa o normativima za ispunjenje standarda studiranja na osnovu kriterijuma koje propisuje Univerzitet Crne Gore.

Preporuke - ne bi bilo loše malo detaljnije izložiti strategiju koja se tiče celoživotnog učenja, o kakvim oblicima učenja se konkretno radi, da li su u pitanju dokvalifikacije ili sticanje visokog obrazovanja za one koji ga već imaju, ali ne iz dotičnih oblasti, kao i koje su sve oblasti zastupljene. Takođe, kada je reč o interdisciplinarnosti, bilo bi dobro navesti koje sve oblike interdisciplinarnosti praktikuje Institut, kao i koje sve akademske discipline bivaju favorizovane u aktivnostima Instituta.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.5. Pregled integrisanih funkcija i djelatnosti na ustanovi

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Univerzitet Crne Gore okuplja Centar informacionog sistema, Univerzitetsku biblioteku, Službe za stručne i administrativne poslove, Komunikacijski centar, PR Centar, Sektor za finansije i javne nabavke, Službu za unutrašnju reviziju, Centar za međunarodnu saradnju, kao i Studentski parlament. Konstatujemo da je integracija na nivou Univerziteta Crne Gore obavljena na uzoran način, u skladu sa svim standardima i normativima evropskog obrazovanja. Kada je reč o delatnosti na ustanovi koja je podnela materijal za akreditaciju, nastava Instituta za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studiju odvija se prema najsavremenijim principima koji nastoje da obrazuju svestranu ličnost sposobnu za samostalno mišljenje i delovanje, kao i suočavanje sa svim izazovima savremenog doba. Poštovanje ličnosti studenata nalaže princip jednakosti tretmana, kao i provera realizovanih ishoda učenja koja je u skladu sa ECTS katalogima. Ljudski resursi opredeljuju se spram tržišnih zahteva u smislu obezbeđenja potrebnog interesa, a time i dovoljnog broja studenata, kao i obezbeđivanja naučnog podmlatka radi optimalnog nastavka rada institucije u dugoročnim okvirima. Takođe se organizuje i mobilnost osoblja i studenata u oba smera.

Preporuke - u preporuke bi se, kada je reč o delovanju institucije, moglo navesti nastojanje da se dovedu gostujući predavači, renomirani iz oblasti koje pokriva rad institucije. Predavači bi se mogli pozivati uz finansijsku pomoć postojećih evropskih programa razmene i tamo gde institucija nema sklopljen ugovor o razmeni, poput CEEPUS Freemover.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.6. Misija, vizija i glavni strateški ciljevi ustanove koje ustanova nastoji da ostvari preko svojih studijskih programa, mogućnosti zapošljavanja svršenih studenata, međunarodne saradnje, naučno-istraživačke djelatnosti, odnosno umjetnosti i kulture, brige o studentima, obezbeđenja kvaliteta, poslovanja itd.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Strateški ciljevi vezani su za podizanje kvaliteta obrazovanja, a time posredno i za podizanje interesa studenata za studijske programe koje nudi institucija. Strateški ciljevi ustanove postavljeni su u skladu sa evropskim standardima. Međunarodna saradnja, te razmena osoblja i studenata, kao i status naučno-istraživačke delatnosti, profilisane su takođe spram uobičajenih očekivanja u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Preporuke - utisak je da bi naučno-istraživačke ambicije institucije mogle da budu postavljene na nešto viši nivo, posebno kada je reč o prepoznatljivosti kadrova, a time i institucije u međunarodnim okvirima. Briga o studentima takođe bi mogla da dobije nešto više prostora, posebno kada je reč o mogućnosti institucije da organizuje pojedine kampanje, koje bi se ticale konkretnih životnih uslova, higijene, međuljudskih odnosa, borbe protiv diskriminacije, odnosa prema prirodi i prema životinjama. Preporučujemo da se, imajući u vidu društveni značaj programa, u ovom segmentu akreditacione dokumentacije naglasi strateški smisao njegovog pokretanja, njegov značaj za

društvo, ali i za sam Univerzitet, planovi za održivost (objašnjenje stabilnog finansiranja, projektne podrške i međunarodne saradnje), kao i drugi aspekti od opšteg interesa.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.7. Poseban značaj i specifičnosti ustanove u obrazovnom, istraživačkom i umjetničkom radu.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Specifičnosti Instituta u obrazovnom radu ogledaju se u realizaciji nastave na osnovnim, master i doktorskim interdisciplinarnim i multidisciplinarnim studijskim programima. Institut je u svom radu orijentisan kako na nastavnu, tako i na naučnoistraživačku delatnost, u skladu sa zakonom. Pored rada sa studentima osnovnih, master i doktorskih studija, Institut je takođe posvećen organizaciji nastave i sprovođenju programa celoživotnog učenja. Projektne aktivnosti usmerene su s jedne strane na izradu i realizaciju međunarodnih i nacionalnih projekata, ali i na projektovanje i izradu stručnih elaborata, analiza i studija, s druge strane. Važnu delatnost Instituta prepoznajemo u pružanju konsultantskih/stručnih usluga i ekspertske pomoći prilikom transfera tehnologija od akademske zajednice prema poslovnom okruženju. Veza sa privrednim subjektima predstavlja važan deo rada, jer je Institut posvećen razvoju partnerstva sa privrednim subjektima i povezivanju istraživača i studenata sa poslovnim partnerima. Napokon, Institut se bavi i organizovanjem naučnih konferencija, seminara i drugih događaja posvećenih istraživanjima i inovacijama.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.8. Strategija i aktivnosti za obezbeđenje kvaliteta obrazovanja, istraživanja, odnosno umjetničkog rada, stalna tijela koja se bave područjem obezbeđenja kvaliteta, stepen implementacije dokumenta za obezbeđenje kvaliteta (postojanje dokumenta i procjena efekata njihove primjene u prethodnih pet godina)

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Institut za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije pridržava se donesene Strategije razvoja Univerziteta Crne Gore 2019-2024., kao i Standarda za obezbeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja. Kriterijum donosi i tri priloga: Pravilnik o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore, Standarde i indikatore za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta/samoevaluaciju, koje je izradio Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta, te Strategiju razvoja Univerziteta za period 2019-2024. godine. Za navedene i usvojene dokumente možemo da konstatujemo da na zadovoljavajući način definišu standarde za praćenje i obezbeđenje kvaliteta nastave.

Preporuka: premda institucija raspolaže merodavnim instrumentima za obezbeđenje kvaliteta, ne bi bilo loše razmisliti o nekom mehanizmu spoljne revizije, odnosno o povezivanju sa institucijama specijalizovanim za obezbeđenje kvaliteta kako bi se sprovele povremene *ad hoc* kontrole kvaliteta.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.9. Opšti stav o međunarodnoj uporedivosti ustanove, njene organizacione strukture i djelatnosti (međunarodne ustanove).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Kada je reč o međunarodnoj uporedivosti ustanove, radi se na intenziviranju aktivnosti internacionalizacije Univerziteta Crne Gore. Naime, u decembru 2020. godine usvojena je Strategija internacionalizacije za period 2021-2026. godine. Strategija internacionalizacije predstavlja strateški okvir za povećanje međunarodne vidljivosti i prepoznatljivosti rada Univerziteta. Ona sadrži četiri osnovna cilja – internacionalizaciju nastavnih aktivnosti, istraživanja, mobilnost studenata i osoblja, a kao posledica navedene tri i bolje međunarodno pozicioniranje Univerziteta Crne Gore u budućnosti.

Preporuka - načelno, studijski programi, kako bi se akreditovali, u obavezi su da usaglase svoje kurikulume sa tri inostrane institucije, čime se postiže zavidan nivo internacionalizacije i evropeizacije visokoškolskog obrazovanja. Preporuka je da se nakon što je program akreditovan, nastave pratiti eventualne promene na institucijama sa kojima je kurikulum usklađivan, kako bi se u narednom koraku reakreditacije sistemski moglo odgovoriti na eventualne promene, u skladu sa procenama institucije. Rečju, usklađenost nije neophodna samo u prvom koraku, nego je vidimo kao permanentan proces koji ima značajnu ulogu u ukupnom radu institucije.

**STANDARD 2.
STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA I
KONCEPCIJA ZA REALIZACIJU STUDIJA**
KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.1. Ciljevi studijskog programa

- Akademska klasifikacija (akademske ili primijenjene studije) i obrazloženje pripadnosti nivou visokog obrazovanja u okviru Crnogorskog kvalifikacionog okvira (u daljem tekstu: CKO) i usklađenosti sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (u daljem tekstu: EKO);
- Ciljevi studijskog programa i njihova usklađenost sa osnovnim ciljevima ustanove;
- Formalna usklađenost ciljeva programa sa njegovom klasifikacijom i nivoom u CKO-u.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komisija konstatuje da je program nesumnjivo akademski, po formi i sadržaju, po angažovanim resursima i ciljevima i dr.

Primena znanja stečenih na ovom programu će igrati značajnu društvenu ulogu, ali program po sebi je akademski.

Predloženi studijski program je usklađen sa nacionalnim i Evropskim okvirom kvalifikacija.

Ciljevi programa usklađeni su s osnovnim ciljevima Univerziteta Crne Gore i strateškim dokumentima Republike Crne Gore.

Ciljevi su potpuno i sadržajno opisani, tako da ovaj standard ne zahteva izmene i dopune.

Preporuka: Prilagoditi verziju opisa ciljeva, koja će biti objavljena javno, obrazovnom nivou opšte akademske populacije, kako bi se za rodne studije zainteresovali, na primer, i diplomirana fizičarka ili diplomirani tehnolog.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.2. Ishodi učenja studijskog programa

- Ishodi učenja su dostupni zainteresovanim stranama, primarno nastavnicima i studentima;

- Planirani ishodi učenja su uporedivi sa Dablinskim deskriptorima;
- Postoji mogućnost za provjeru ishoda učenja u okviru internog sistema obezbjeđenja kvaliteta;
- Ishodi učenja će biti dostupni, realni i odražavati napredak u datoj oblasti;
- Ishodi učenja će omogućiti razvijanje saradnje sa relevantnim stranama.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komisija konstatuje da su ishodi učenja dostupni, jasno naznačeni zainteresovanim stranama, za studijski program u celini i za pojedinačne predmete.

Znanja, veštine i kompetencije su pravilno opisani u skladu s Dablinskim deskriptorima. Studenti koji uspešno završe master studije stiču kvalifikacije koje potvrđuju njihovo napredno znanje i razumevanje u oblasti studiranja, izgrađeno na osnovu znanja stečenog tokom osnovnih akademskih studija, a koje omogućava razvoj i primenu novih ideja, često u kontekstu istraživanja. Ova kvalifikacija podrazumeva sposobnost primene stečenog znanja u rešavanju problema u novim ili nepoznatim okruženjima, kako u okviru šireg, tako i multidisciplinarnog pristupa u odabranom obrazovno-naučnom ili obrazovno-umetničkom polju. Studenti su osposobljeni da integrišu znanje i rešavaju složene probleme, uz promišljeno rasuđivanje koje uključuje i razmatranje društvenih i etičkih odgovornosti povezanih sa primenom njihovog znanja i donetih sudova. Pored toga, ovladali su veštinama jasne i nedvosmislene komunikacije svog znanja i načina zaključivanja, kako stručnoj, tako i široj javnosti. Na kraju, predviđeno je i da studenti steknu sposobnost da samostalno nastave svoje studije u pravcu koji sami odaberu, što im omogućava dalji profesionalni i akademski razvoj. Preporučuje se da tokom realizacije programa, a pre reakreditacije, studenti i poslodavci budu uključeni u proces realizacije i finog podešavanja programa već od ovog prvog koraka – definisanja ciljeva programa.

Ishodi su opisani realistično, dostupni su i nesumnjivo predstavljaju napredak u datom kontekstu.

Posebno se ističe aspekt dizajna ovog studijskog programa koji opisuje nameru saradnje sa zainteresovanim stranama i ne odražava arhaični model univerziteta u „kuli od slonovače“.

Interni sistem obezbeđivanja kvaliteta opisan je za univerzitet u celini.

Preporuka:

Iako se na osnovu opšteg opisa može zaključiti po analogiji da bi opšti univerzitetski sistem provere kvaliteta trebalo da funkcioniše i za njegove organizacione jedinice, iskustvo pokazuje da to obično nije slučaj. Komisija predlaže da se opiše interni sistem obezbeđivanja kvaliteta specifično za Institut za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije i specifično za studijski program Studije roda.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni
2.3. Usaglašenost ishoda učenja sa ciljevima studijskog programa

- Ciljevi programa će se sistematski sprovesti u praksi. Postoje informacije o tome kako svaki predmet ili modul doprinosi ostvarenju ciljeva studijskog programa;
- Svi predmeti ili moduli opisani u "priručniku za predmete/module" studijskih programa sadrže informacione liste, koje su dostupne zainteresovanim stranama (prvenstveno studentima i nastavnicima);
- Postoji jasan opis znanja, vještina i kompetencija, koji se od studenata očekuje da steknu nakon odslušanijh pojedinih predmeta na studijskom programu;
- Ishodi učenja su jasni i razumljivi za nastavnike i studente.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Ishodi učenja studijskog programa potpuno su usklađeni sa njegovim ciljevima i osmišljeni da osiguraju da se ciljevi programa dosledno ostvaruju kroz sve faze nastave i učenja.

Za svaki predmet ili modul jasno je definisano kako doprinosi ostvarivanju opštih i specifičnih ciljeva programa, a na osnovu dosadašnje prakse visokoškolske ustanove može se pretpostaviti da će te informacije biti dostupne u priručniku za predmete/module.

Informacioni listovi, koji su sastavni deo priručnika, dostupni su svim zainteresovanim stranama i sadrže detaljan opis očekivanih znanja, veština i kompetencija koje studenti treba da steknu nakon odslušanijh predmeta.

Ishodi učenja su jasno formulisani i razumljivi kako za nastavnike, tako i za studente, što omogućava transparentno praćenje napretka i evaluaciju ostvarenja programskih ciljeva.

Preporuka: Objaviti materijale na sajtu visokoškolske ustanove, a linkove na njih na društvenim mrežama i drugim kanalima informisanja potencijalnih studenata, uključujući mreže profesora i istraživača u zemlji i regionu. Tokom posete instituciji i razgovora sa potencijalnim studentima i poslodavcima, uočeno je da oni rodne studije posmatraju kao instrument društvene kritike i kulturne promene, dok je program konceptijski postavljen uženaučno. Komisiji je jasno da u zapaljivoj društvenoj klimi kojom dominira populizam akademska suzdržanost može biti protumačena kao vrlina, ali je to neophodno iskomunicirati sa studentima, poslodavcima i javnošću, kako bi se prevenirali nesporazumi koji bi mogli da proisteknu iz različitih percepcija ishoda učenja među različitim zainteresovanim stranama. U tom smislu se čini neophodno stvoriti ravnotežu između akademsko-naučne i društveno-korektivne strane programa rodnih studija.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

2.4. Perspektive na tržištu rada, praktični značaj i profesionalne potrebe za studijskim programom

- Postoji tražnja na tržištu rada za diplomcima koji posjeduju kompetencije planirane ishodima učenja na studijskom programu ili se očekuju takvi trendovi u srednjem roku;
- Urađena procjena potreba tržišta rada i u skladu sa tim planiran broj upisanih studenata na studijskom programu;
- Kompetencije dozvoljavaju diplomiranim studentima da rade u području rada koje je usklađeno sa stečenom kvalifikacijom;
- Studijski program je povezan sa profesionalnom praksom (praktični zadaci, projekti, rad kod poslodavca tokom studija).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Studijski program je osmišljen tako da odgovara i trenutnim i budućim potrebama tržišta rada. On, čak, nastoji i da ga delimično oblikuje, opravdano ukazujući na potrebu za kadrom kompetentnim za ostvarivanje međunarodnih obaveza u politici, obrazovanju, istraživanju i kulturi, kao što su na primer SDGs.

Postoji prepoznata potražnja za diplomcima s kompetencijama definisanim ishodima učenja, a očekuje se da će se taj trend nastaviti i u srednjem roku.

Procena potreba tržišta rada urađena je pre pokretanja programa, a planirani broj upisanih studenata prilagođen je tim potrebama, čime se osigurava usklađenost ponude kvalifikovanih kadrova sa potražnjom na tržištu.

Kompetencije koje studenti stiču tokom studija omogućavaju im da se zaposle u oblastima koje su direktno povezane s kvalifikacijom koju dobijaju nakon završetka programa.

Program uključuje i profesionalnu praksu kroz praktične zadatke, projekte i rad kod poslodavaca, čime se studentima omogućava direktna primena stečenog znanja i veština u stvarnom radnom okruženju.

Preporuka:

Iako su osnovni kriterijumi ispunjeni, bilo bi korisno uvesti redovnu evaluaciju potreba tržišta rada kroz istraživanja i konsultacije s poslodavcima, kako bi se program mogao kontinuirano prilagođavati promenama na tržištu. Pored toga, preporučuje se intenzivnija saradnja s poslodavcima radi obezbeđivanja dodatnih mogućnosti za praksu i mentorstvo, što bi studentima olakšalo tranziciju iz obrazovanja u radni odnos.

I u vezi sa ovim standardom neophodno je izvagati izrazito teorijski karakter koncepcije studija i izrazito društveno-kritičku percepciju budućih studenata i poslodavaca.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.5. Prijavljivanje i uslovi za upis na studijski program

- Procedure za upis na studijski program su regulisane, strogo se primjenjuju, transparentne su u pogledu Kriterijum za ocjenjivanje kvaliteta i omogućavaju ostvarenje planiranih ishoda učenja;
- Planirani uslovi za upis obezbjeđuju da kandidati posjeduju potrebne kompetencije za nesmetan nastavak formalnog obrazovanja;
- Svi kandidati su jednako tretirani;
- Procedure su jasne i dostupne za sve zainteresovane kandidate;
- Obezbijeđeni su uslovi za upis planiranog broja studenata;
- Postignuti nivo obrazovanja neophodan za upis;
- Dodatni uslovi za upis kandidata koji uzimaju u obzir rezultate postignute u prethodnom školovanju i rezultate postignute na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za provjeru znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata za upis;
- Transparentno ocjenjivanje kod provjera za upis

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Procedure za upis na studijski program su jasno definisane, dosledno se primenjuju i transparentne su u pogledu kriterijuma ocenjivanja. Deluju pomalo rigidno, mada je to verovatno posledica šireg pravnog okvira.

Ove procedure omogućavaju ostvarenje planiranih ishoda učenja i obezbeđuju da kandidati poseduju potrebne kompetencije za uspešan nastavak studija.

Deluje da će svi kandidati biti tretirani jednako, mada nije jasno na koji način, u vezi s čim je data preporuka.

Predviđeno je da uslovi za upis budu jasni i dostupni svim zainteresovanim kandidatima putem različitih komunikacionih kanala.

Definisani su, precizno, kriterijumi koji uključuju minimalni nivo obrazovanja potreban za upis, kao i dodatne uslove koji uzimaju u obzir rezultate postignute u prethodnom školovanju i na prijemnom ispitu.

Transparentnost ocenjivanja tokom prijemnih procedura predviđena je jasnim smernicama i pravilima. Ukupno posmatrano, preduslovi za upis planiranog broja studenata postoje.

Preporuka: Iako su osnovni zahtevi ispunjeni, bilo bi korisno dodatno pojačati promotivne aktivnosti kako bi se povećala informisanost potencijalnih kandidata o uslovima za upis. Takođe, može se razmotriti uvođenje dodatnih mehanizama za pružanje podrške kandidatima tokom prijemnog postupka, kao što su pripremni kursevi ili konsultacije, kako bi se osiguralo da svi kandidati imaju jednake šanse za uspešan upis. U tom smislu, Komisija preporučuje da se materijal dopuni objašnjenjem postupka prijema, a posebno pretprijemne podrške. Imajući u vidu da je ovaj studijski program novina, za sve zainteresovane strane bi bilo korisno posvetiti pažnju javnoj promociji i precizno vođenoj komunikaciji o smislu njegovog pokretanja i o ciljevima, ne samo u vidu objavljivanja na sajtu visokoškolske ustanove.

Ukoliko se izvrši izmena nastavnog plana, predložena u vezi sa narednim standardom, u plan komunikacije svakako uvrstiti objašnjenje studentima koji dolaze iz drugih nastavnih i naučnih polja, da će imati na raspolaganju uvodni predmet ili predmete posvećene tematici, teoriji i metodu društveno-humanističkih nauka.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.6. Nastavni plan

- Nastavni plan i program moraju biti planirani tako da omogućavaju postizanje ishoda učenja za vrijeme predviđeno za završetak studija;
- Povezanost sadržaja kurikuluma sa zahtjevima struke;
- Sadržaj nastavnog plana je javno dostupan u priručniku i na web stranici ustanove;
- Studenti su, na početku nastave, upoznati sa predmetima kroz informacioni paket za sve predmete;

- Cjelishodnost predmeta u odnosu na njihov broj (dobra zastupljenost), raspored na nivoima studija, pripadnost akademskom/primijenjenom studijskom programu i podjela na grupe teorijskih, naučnih i dr. predmeta.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Nastavni plan i program su pažljivo osmišljeni kako bi omogućili studentima postizanje planiranih ishoda učenja u predviđenom vremenskom okviru za završetak studija. Kurikulum je povezan sa savremenim zahtevima struke, čime osigurava da studenti stiču znanja i veštine koje su relevantne za njihovu buduću profesionalnu karijeru. Sadržaj nastavnog plana je javan i dostupan svim zainteresovanim stranama putem priručnika i zvanične web stranice ustanove, čime se obezbeđuje transparentnost i laka dostupnost informacija. Na početku nastave, studenti su detaljno upoznati s predmetima kroz informacioni paket, koji sadrži sve potrebne informacije o sadržaju, ciljevima i načinima ocenjivanja za svaki predmet. Pored toga, predmeti su pažljivo raspoređeni prema njihovom broju i zastupljenosti na različitim nivoima studija, s jasnom podelom na teorijske, naučne i praktične predmete, što osigurava dobru ravnotežu između različitih vrsta znanja i veština.

Komentar:

Elaborat zaslužuje pohvalu u ovom pogledu. Predmeti se biraju kroz kombinaciju obaveznih i izbornih kurseva, pri čemu studenti imaju mogućnost izbora u okviru ponuđenih modula. Nastavni plan sadrži obavezne predmete koji pružaju osnovna znanja i veštine potrebne za razumevanje studija roda, dok izborni predmeti omogućavaju specijalizaciju i usmeravanje ka određenim aspektima rodnih studija, kao što su pravo, obrazovanje, mediji, kultura i politika. U okviru plana studija postoje najmanje dva izborna modula, a izborni predmeti omogućavaju studentima veću fleksibilnost u oblikovanju svog obrazovnog puta. Program u načelu i u pojedinostima podržava individualizaciju nastave, preporučljivu na drugom i trećem stepenu studija u polju društveno-humanističkih nauka, koje čine srž ovog interdisciplinarnog programa, što je za pohvalu.

Ipak, Komisija je u ovom pogledu stala na stanovište da studijski program zahteva dopune i izmene.

Kao jednu od najznačajnijih preporuka izdvajamo neophodnost restrukturiranja nastavnog plana, tako da uključi uvodni predmet, ili grupu predmeta, namenjen studentima i studentkinjama koji nisu na osnovnim studijama slušali i čitali literaturu iz oblasti društvenih nauka i humanistike. Imajući u vidu da je srž rodnih studija društveno-humanistička, bez uvodnih predmeta tematskog, teorijskog i metodološkog karaktera (na primer „Uvod u društveno-humanističke nauke“ ili „Uvod u metodologiju društveno-humanističkih nauka“ ili „Teorije i metodi društveno-humanističkih nauka“), studentkinje i studenti vrlo verovatno neće biti u stanju da prate kompleksnu argumentaciju u vezi sa konstrukcijom rodnih identiteta i uloga.

S tim je u vezi i druga značajna primedba – deluje da su u nastavnom planu rodne studije redukovane na ženske studije, što nije neočekivano – to predstavlja izazov koji se može adresirati brzo i lako, uvođenjem a) predmeta i b) nastavnih jedinica posvećenih maskulinitetu i drugim tipovima rodnog identiteta u komparativnoj perspektivi, ali posebno s obzirom na karakter crnogorskog društva i države, koji se programski menjaju i postepeno napuštaju tradicionalni patrijarhalni model. Uvođenje studija maskuliniteta, za koje postoje i istraživački i kadrovski uslovi (npr. Banović, B. 2016. *The Montenegrin warrior tradition: Questions and controversies over NATO membership*. New York: Palgrave Macmillan) deluje i kao potencijalna komparativna prednost ovog programa, koji bi mogao da se razvija u pravcu internacionalizacije, pa i da time donese ugled, ali i prihod Univerzitetu. Dokument o akreditaciji programa "Rodne studije" naglašava važnost emancipacije muškaraca i njihove uloge u rodnoj ravnopravnosti i borbi protiv rodno zasnovanog nasilja, ali ne koristi pojam „maskulinitet“. Ovo ukazuje na to da su teme vezane za muškarce prisutne, ali nisu specifično fokusirane na maskulinitet. Iako izjednačavanje rodnih studija sa ženskim studijama može biti strateški izbor, važno je da rodne studije obuhvate širi spektar tema, uključujući maskulinitete, nebinarnost, intersekcionalnost i međusobne odnose među svim rodovima. Ovakav pristup bi omogućio veću inkluzivnost i interdisciplinarnost programa.

Uključivanje maskuliniteta u rodne studije je od ključne važnosti iz nekoliko razloga. Prvo, rod nije samo žensko iskustvo; proučavanje maskuliniteta omogućava dublje razumevanje kako rodne

norme utiču na sve pojedince. Drugi razlog je interseksionalnost – maskuliniteti nisu homogeni i variraju u zavisnosti od etniciteta, religije, klase, rase, seksualne orijentacije i drugih društvenih faktora. Treće, istraživanje maskuliniteta može doprineti smanjenju rodni nejednakosti, jer omogućava kritiku normi koje održavaju rodnu neravnopravnost i nasilje. Četvrto, angažovanje muškaraca u promociji rodne ravnopravnosti je ključno za dugoročne društvene promene. Ovaj pristup može biti nadograđen dodavanjem kurseva koji se bave maskulinitetima i njihovim odnosima sa drugim rodni identitetima, integracijom tema maskuliniteta u postojeće kurseve kroz kritičko razmatranje rodni uloga, kao i saradnjom sa stručnjacima ili gostujućim predavačima. Na primer, iako postoje kursevi poput „Istorija žene Crne Gore“ ili „Položaj žene u savremenoj Crnoj Gori“, podjednako je važno, ako ne i važnije, istraživati kako je konstruisan balkanski ili crnogorski muškarac.

Redukovanje rodni studija isključivo na ženske studije može imati ozbiljne negativne posledice po akademsku disciplinu i društvene ciljeve rodne ravnopravnosti, pa je neophodno proširiti ih iz sledećih razloga:

Smanjenje interdisciplinarnosti i analitičke moći programa. Rodne studije, kao akademska disciplina, trebalo bi da obuhvataju sve rodne identitete i njihove međusobne odnose. Fokusiranje samo na žene zanemaruje složenost rodni struktura, čime se marginalizuju teme poput maskuliniteta, nebinarnosti i queer identiteta. Na primer, razumevanje maskuliniteta je ključno za istraživanje kako se rodne norme konstruišu i utiču na društvene nejednakosti.

Rizik od polarizacije i percepcije 'ženskog pitanja'. Ako se rodne studije svode na ženske studije, one mogu biti shvaćene kao isključivo žensko pitanje, što otežava uključivanje muškaraca i drugih rodni identiteta u borbu za rodnu ravnopravnost. Aktivno angažovanje muškaraca u razumevanju rodni normi doprinosi smanjenju toksičnih maskuliniteta i stvaranju pozitivni društveni promena.

Neispunjavanje ciljeva rodne ravnopravnosti. Rodne studije treba da osnaže sve rodne identitete, a ne samo žene. Smanjenje fokusa na žene može stvoriti utisak da je cilj programa promocija isključivo ženskih prava, što nije u skladu sa principima inkluzivnosti i jednakosti. Efekti rodni studija biće snažniji kada se muškarci aktivno uključuju kao akteri promena u smanjivanju rodni stereotipa.

Zanemarivanje interseksionalnosti. Ženske studije često ne pokrivaju dovoljno interseksionalne aspekte roda, kao što su klase, etničke pripadnosti ili seksualne orijentacije, u kontekstu različiti rodni identiteta. Analiza različiti oblika maskuliniteta omogućava uvid u to kako društveni faktori utiču na različite grupe muškaraca, čime se otvara širi dijalog o jednakosti.

Nedovoljno osposobljavanje za suočavanje sa kompleksnim rodni pitanjima. Studentima rodni studija potrebna je šira perspektiva kako bi bili pripremljeni za angažman u društvenim, političkim i akademskim kontekstima. Ograničavanje studija na ženske teme uskraćuje studentima alate za analizu celokupne rodne dinamike. Profesionalci u oblasti rodne ravnopravnosti često rade sa muškarcima, kao što je to slučaj u programima za smanjenje nasilja ili toksičnih maskuliniteta, i potrebno je razumeti njihove perspektive.

Kontraindikovani doprinos polarizaciji društva. Isključivo fokusiranje na žene može izazvati otpor među muškarcima i konzervativnim grupama, smanjujući šanse za konstruktivni dijalog. Integracija maskuliniteta i queer studija može pomoći da program postane platforma za dijalog, a ne za konflikt.

Kako proširiti program na rodne studije u punom smislu?

Kurikulum. Uvođenje kurseva koji se bave maskulinitetima, toksičnim maskulinitetima, nebinarnim identitetima i queer teorijom. Ovaj pristup omogućava studentima da steknu šire razumevanje rodni normi i njihovih socijalni implikacija.

Pristup. Korišćenje interseksionalne metodologije koja obuhvata različite društvene, ekonomske i kulturne aspekte roda. Ovaj pristup doprinosi dubljem razumevanju međusobni uticaja različiti faktora na rodne identitete.

Praksa. Saradnja sa organizacijama koje se bave pitanjima nasilja, diskriminacije i inkluzije, uključujući muškarce i druge rodne identitete. Ovako osmišljen program omogućava studentima da praktično primene naučena znanja u stvarnim društvenim kontekstima.

Jačanje rodne ravnopravnosti među predavačima i studentima. Jedan od izazova u implementaciji inkluzivnih rodni studija jeste rodni disbalans među nastavnim kadrom, koji je trenutno 14:3 u korist žena. Ovaj disbalans često stvara „eho komoru“ koja se prenosi na studentsku populaciju, što može ograničiti širinu diskusije i razumevanja, nalik na populističke društvene mreže – upravo one u kojima se održava patrijarhalni pogled na rodni identitet. S obzirom na to, važno je povećati rodnu ravnotežu u nastavnom kadru i studentima pružiti priliku da učestvuju u širem dijalogu o rodnoj ravnopravnosti.

Konačno, obratiti pažnju na činjenicu da se rodne studije izvan akademskih studija percipiraju kao anarhističke, radikalne, izrazito društveno kritičke i kao generator političke nestabilnosti, posebno kada je u društvu prisutna polarizacija i kada ne postoji konsenzus o vrednostima. S tim na umu, preporučujemo da se program jače veže za međunarodne integracije, poštovanje prava i podizanje ugleda Crne Gore.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.7. Analiza metodike nastave

- Sve obrazovne metode, didaktička sredstva, rad u laboratoriji i seminari jasno su istaknuti u okviru informacionog paketa za sve predmete.
- Koriste se različiti načini realizacije nastave;
- Fleksibilno se koristi niz pedagoških metoda;
- Načini realizacije nastave i korišćene pedagoške metode se redovno procenjuju i prilagođavaju.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Analiza metodike nastave na ovom programu pokazuje da su sve obrazovne metode, didaktička sredstva, rad u laboratoriji i seminari jasno definisani i istaknuti u informacionom paketu za svaki predmet.

Nastava se sprovodi kroz različite oblike realizacije, uključujući predavanja, vežbe, seminare, praktični rad, samostalni rad i mentorsku nastavu, što omogućava fleksibilno korišćenje pedagoških metoda.

Deluje da postoji spremnost da se metode nastave i oblici rada redovno procenjuju u budućnosti, i da se prilagođavaju u skladu sa povratnim informacijama studenata i potrebama kurikuluma radi obezbeđivanja relevantnosti i efektivnosti obrazovnog procesa (što će pokazati evaluacija realizacije programa tokom akreditacionog ciklusa, tako da trenutno nije relevantno).

Preporuka:

Preporučuje se uključivanje digitalnih alata i resursa za e-učenje na nivou celine programa, a ne samo na nivou pojedinačnih predmeta/nastavnika. Interaktivna platforma bi bila adekvatan alat i resurs u ovom pogledu, imajući u vidu interdisciplinarni i multidisciplinarni karakter i ovoga programa i Instituta koji ga pokreće. Prisustvo nastavnika iz različitih nastavnih jedinica Univerziteta, kao i studenata koji mogu biti zaposleni i živeti na različitim lokacijama, značajno bi doprinela nesmetanom odvijanju nastave i formiranju zajednice učenja.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.8. Ispiti (koncept i organizacija)

- Broj, vrsta i organizacija provjere znanja i završnog ispita su planirani tako da podrže ostvarivanje planiranih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Studentima je obezbijeđeno dovoljno vremena da se pripreme za provjere znanja i

završne ispite; <ul style="list-style-type: none"> • Oblik ispita i završnog ispita su istaknuti u informacionom paketu za svaki predmet/modul; • Studenti su informisani o zahtjevima na ispitu, koji su u skladu sa obrazovnim ciljevima predmeta/modula; • Organizacija ispita ne utiče na produžetak vremena studiranja; • Kriterijum za ocjenjivanje za ocjenjivanje su transparentni za nastavnike i studente i garantuju postizanje ishoda učenja; • Završetak ciklusa studijskog programa je jasno definisan (teza ili drugi individualni zadatak).
--

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Analiza ispita na ovom programu pokazuje da su broj, vrsta i organizacija provjere znanja i završnog ispita planirani tako da podrže postizanje planiranih ishoda učenja u predviđenom vremenskom okviru za završetak studija. Studentima je obezbeđeno dovoljno vremena za pripremu između različitih provjera znanja i završnih ispita, a raspored je prilagođen tako da izbegava preklapanje i omogućava ravnomernu distribuciju opterećenja. Oblik ispita i završnog ispita je jasno definisan u informacionom paketu za svaki predmet ili modul, što studentima omogućava da budu na vreme informisani o svim zahtevima i očekivanjima na ispitu, u skladu s obrazovnim ciljevima predmeta. Organizacija ispita ne utiče na produženje trajanja studiranja, a kriterijumi za ocjenjivanje su transparentni i dostupni i nastavnicima i studentima, što osigurava da ocene odražavaju postignuća ishoda učenja.

Preporuka:

S obzirom na jasnu organizaciju ispita i transparentnost kriterijuma za ocjenjivanje, prostor za unapređenje vidi se jedino u standardizaciji povratnih informacija studentima, u smislu obaveze njihovog slanja/objavlivanja nakon završnih ispita, kako bi se omogućilo detaljnije objašnjenje rezultata i olakšao njihov dalji napredak.

Komisija je stala na stanovište da ovaj standard, iako ispunjen, zahteva dve bitne i jednu opcionu dopunu:

1) neophodno je smanjiti broj bibliografskih jedinica (koji bi, neizmenjen, mogao da zaplaši potencijalne studente koji mahom dolaze iz generacija koje informacije ne stižu čitanjem stotina celih knjiga) i precizirati u preostalom spisku literature, u svakom silabusu, koje knjige, poglavlja, članci i izvori su obavezni, a koji ne, kako bi se položio ispit.

2) neophodno je uvesti istraživački seminar na kojem bi studenti postdiplomci – često usamljeni, bez kontakta sa drugim studentima i profesorima, po pravilu usmereni samo na mentorku ili mentora – imali priliku da izlože rezultate svojih istraživanja, da kritikuju jedni druge, da dobiju kritiku od profesora na studijskom programu i time izbruse, teorijsko-metodološki okvir svog istraživanja.

3) opciono, ukoliko to dozvoli finansijska situacija, važno je pri pokretanju novog tipa programa pozivati renomirane stručnjake iz oblasti kao gostujuće predavače, radi kvalitativne dopune i upoznavanja sa relevantnim aktuelnim istraživanjima (razume se, uz očuvanje njegovih specifičnosti i komparativnih prednosti kao što su povezanost sa međunarodnim posebno evropskim integracijama, potencijalom razvoja studija maskuliniteta i dr).

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.9. Nastava, učenje i ocjenjivanje orijentisano na studenta - student u centru obrazovnog procesa

- Postoje realne razlike kod studenata i njihovih potreba u toku studija;
- Postoje fleksibilni putevi učenja;
- Razvija se osjećaj autonomije kod studenta;
- Obezbiježene su adekvatne smjernice i podrška nastavniku;
- Promoviše se uzajamno poštovanje odnosa student-nastavnik;

- Postoje odgovarajuće procedure za postupanje po primjedbama studenata.
- Nastavnici su upoznati sa postojećim metodama provjere znanja i ispitivanja i imaju institucionalnu podršku u razvoju ovih vještina u svojoj oblasti;
- Kriterijum za ocjenjivanje i načini provjere znanja, kao i Kriterijum za ocjenjivanje za postignutu ocjenu unaprijed su objavljeni;
- Ocjena pokazuje studentima u kojoj mjeri su postigli željene ishode učenja;
- Studenti dobijaju povratne informacije i, ako je potrebno, koriste konsultacije o procesu ocjenjivanja;
- Gdje je to moguće, ocjenjivanje vrši više od jednog nastavnika;
- Kod uslova za ocjenu uzimaju se u obzir eventualne olakšavajuće okolnosti;
- Ocjenjivanje je konzistentno, primenjuje se za sve studente i sprovodi u skladu sa objavljenim pravilima;
- Predviđena je formalna procedura za studentske žalbe.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Analiza pokazuje da je nastava, učenje i ocjenjivanje na programu programski i u načelu orijentisano na studenta, čime je student stavljen u središte obrazovnog procesa. Program prepoznaje potencijalne razlike u potrebama studenata tokom studija, i osmišljen je tako da u budućnosti omogući fleksibilne puteve učenja, dok razvija osećaj autonomije kroz razne obrazovne modalitete.

Uloga nastavnika je osmišljena tako da pruže adekvatne smernice i podršku studentima, uz naglašavanje uzajamnog poštovanja u odnosu između studenata i nastavnika.

Takođe su predviđene procedure za rešavanje studentskih primedbi, što omogućava kontinuirano poboljšanje kvaliteta obrazovnog procesa.

Nastavno osoblje je adekvatno obučeno i podržano u vezi s postojećim metodama ocjenjivanja, a kriterijumi i načini ocjenjivanja unapred su objavljeni i jasno predstavljeni studentima.

Ocene odražavaju stepen postignutih ishoda učenja, u skladu s opštim univerzitetskim standardima, a predviđeno je da se studentima obezbeđuju povratne informacije i mogućnost konsultacija radi poboljšanja performansi.

Tamo gde je moguće, u proces ocjenjivanja uključeno je više od jednog nastavnika kako bi se osigurala objektivnost, a predviđeno je i da uzimaju u obzir i eventualne olakšavajuće okolnosti.

Preporuka:

Iako je ocjenjivanje transparentno i studenti dobijaju povratne informacije, moglo bi se razmotriti uvođenje dodatnih mehanizama za praćenje napretka tokom semestra, kao što su redovni povratni izveštaji ili mentorstvo tokom studija (a ne samo nad završnim radom), kako bi se osigurao još bolji razvoj kompetencija i prilagođavanje individualnim potrebama studenata. Ta vrsta mentorstva tipično se vezuje za modul i ne mora se odnositi na pojedinačne studente, onda kada resursi to ne dozvoljavaju.

Preporuka br 2:

Radi ravnopravnosti studenata mudro je precizirati tipove „olakšavajućih okolnosti“, kako bi se izbegle sumnje u pristrasnost tokom procesa ocjenjivanja.

STANDARD 3. RESURSI

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

3.1. Osoblje angažovano na realizaciji studijskog programa

- Sastav i stručnost nastavnika treba obezbijediti postizanje očekivanih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;

- Istraživanje i razvojne aktivnosti zaposlenih su takve da obezbeđuju postizanje planiranog nivoa obrazovanja;
- Mogućnosti za budući razvoj zaposlenih su definisane i dostupne;
- Planirane su organizacija i osoblje ustanove za obavljanje: administrativno-pravnih poslova, računovodstvenih poslova, tehničkih i higijenskih poslova, funkcionisanja studentskih servisa (studentske službe, biblioteke IT podrške).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Sastav nastavnika, s obzirom na njihovu stručnost, osmišljen je tako da obezbedi postizanje očekivanih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija. U okviru Instituta za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije, na programu Studije roda angažovani su kompetentni profesori sa Univerziteta Crne Gore iz različitih fakulteta, uključujući Filozofski, Filološki, Pravni i Fakultet političkih nauka.

Ustanova ispunjava zakonski uslov u pogledu broja nastavnika (čl. 23. Zakona).

Na programu će biti angažovano 17 nastavnika, s opterećenjem u rasponu od 0,5 do 2 časa (normirano) – Tabela S3.1.2.

Istraživanje i razvojne aktivnosti osmišljene su tako da obezbeđuju postizanje planiranog nivoa obrazovanja. Institut za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije posvećen je naučno-istraživačkim aktivnostima, uključujući objavljivanje publikacija i podsticanje studenata na istraživački rad. Ove aktivnosti doprinose jačanju kapaciteta i istraživačkih rezultata na nivou Univerziteta, čime se podržava postizanje visokog nivoa obrazovanja. Povezanost sa neakademskektorom igra važnu ulogu u ovom procesu, s obzirom na projektovane uloge kakve bi diplomci ovog smera mogli da odigraju u državnim, međunarodnim, nevladinim i privrednim institucijama i organizacijama u Crnoj Gori i šire.

Mogućnosti za budući razvoj zaposlenih su jasno definisane, opravdane i dostupne kako budućim studentima tako i zainteresovanoj javnosti. Institut pruža mogućnosti za razvoj nastavnog osoblja kroz mobilnost, saradnju i razmenu iskustava sa drugim institucijama. Takođe, Institut teži unapređenju kvaliteta obrazovanja kroz profesionalno usavršavanje zaposlenih i njihovo uključivanje u projekte i publikacije, čime se osigurava njihov dalji razvoj. Tekst prijave odiše pozitivnom razvojnom agendom, deluje pouzdano i stabilno, s potencijalom da zaživi i da se razvija.

Osoblje i organizacija za obavljanje administrativno-pravnih poslova, računovodstvenih poslova, tehničkih i higijenskih poslova, funkcionisanja studentskih servisa (studentske službe, biblioteke IT podrške) i dr. neophodne institucionalne infrastrukture postoje i deluju pouzdano. Imajući u vidu strukturu Univerziteta i značaj koji se Institutu pridaje u okviru njega, implementacioni kapacitet je na vrlo solidnom nivou.

Komentar/ostvrt/preporuke:

Iako Univerzitet ima razrađena pravila i aktivnosti u vezi sa evaluacijom, usavršavanjem kadra i naučnom (projektnom) podrškom nastavnim procesu, ne bi bilo lose naglasiti – u po jednom pasusu, a pre svega zbog atraktivnosti programa kako studentima tako i neakademskektoru – da će implementacija ovog programa podrazumevati:

- redovnu evaluaciju kako bi se kontinuirano procenjivala efikasnost kadra u postizanju planiranih ishoda;
- alokaciju dodatnih sredstava za istraživačke projekte iz oblasti rodni studija, i
- uvesti (godišnje, semestralne...) programe obuke i usavršavanja, usmerene na najnovije metode i istraživačke alate u rodni studijama, čime bi se dodatno osvežavale kompetencije i zadržao visok kvalitet nastave.

U nastavni kadar uključiti stručnjake za studije maskuliniteta i druge tipove identiteta. Opciono, uz pomoć međunarodnih fondova, angažovati renomirane gostujuće predavače iz inostranstva, ali i društva, politike, medija, privrede...

Kriterijum za ocenjivanje: Eliminacioni

3.2. Finansiranje i infrastrukturni resursi

- Obezbijeđena je finansijska održivost programa;
- Infrastruktura (sale, laboratorije, biblioteke...) i njihovo korištenje ispunjava kvalitativne i kvantitativne zahtjeve;
- Jasno je definisana saradnja na osnovu koje ustanova koristi infrastrukturu drugih (spoljnih) partnera za obuku i obrazovanje studenata;
- Ustanova je u stanju da reaguje na probleme, rješava finansiranje, obezbjeđuje osoblje i upisuje potreban broj studenata.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Univerzitet Crne Gore ima mogućnosti da obezbedi održivost programa *Studije roda*, s obzirom na to da je dokument naveo načine finansiranja koji uključuju sredstva iz različitih izvora, što uključuje raspodelu sredstava stečenih kroz sopstvene aktivnosti i sredstva obezbeđena budžetom.

Dokumentacija pokazuje da Institut za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studije koristi prostorije za nastavu i istraživački rad, kao i pristup centralnoj univerzitetskoj biblioteci i informacijskim tehnologijama za realizaciju programa.

Postoji opšti naglasak na saradnji sa drugim institucijama kroz projekte i sporazume.

Univerzitet ima integrisane strukture za upravljanje kadrovima, finansijskim resursima i organizacijom, što mu omogućava da reaguje na izazove u vezi sa finansiranjem i upisom studenata. Sistem za internu kontrolu i reviziju dodatno doprinosi stabilnosti u upravljanju finansijama i osobljem.

Komentar/ostvrt/preporuke

Nije jasno precizirano korišćenje infrastrukture spoljnih partnera za specifične potrebe studenata ovog programa.

Kako bi se dodatno osigurala dugoročna finansijska stabilnost programa, bilo bi korisno razmotriti dodatne izvore finansiranja, kao što su međunarodni fondovi ili partnerstva sa privredom i nevladinim sektorom, što bi proširilo istraživačke i obrazovne kapacitete programa. To može biti definisano kao plan aktivnosti u narednom periodu.

Redovno ažuriranje opreme i proširenje bibliotečkog fonda za rodne studije može dodatno poboljšati dostupnost potrebnih resursa za studente i nastavnike, omogućavajući im pristup najsavremenijoj literaturi i tehnologijama relevantnim za ovo interdisciplinarno polje. Začetak formiranja posebne biblioteke za rodne studije u okviru Centra bio bi korak u tom smeru.

Najava formalizacije sporazuma sa lokalnim i međunarodnim partnerima, poput drugih univerziteta ili istraživačkih centara, omogućila bi korišćenje dodatne infrastrukture onda kada je to neophodno. Potpisivanje memoranduma o saradnji, pisama o namerama i sličnih dokumenata doprinelo bi tom cilju.

Kako bi se dodatno unapredila fleksibilnost u odgovoru na eventualne promene ili probleme, korisno bi bilo uspostaviti protokole za krizno upravljanje i redovno praćenje kapaciteta programa. Na taj način, Institut bi bio u mogućnosti da se brzo prilagodi potrebama studenata i promenama na tržištu rada.

Svi ovi komentari/osvrti i preporuke imaju konsultativni karakter. Resursi planirani za realizaciju ovog programa, i ljudski i tehnički, pravni, finansijski i organizacioni, apsolutno su na propisanom nivou i ne vide se smetnje za početak realizacije programa. Opšti duh tolerancije i želje za razvojem i saradnjom primetan je u dokumentaciji i posebno uočen prilikom posete instituciji.

Nakon posete instituciji Komisija konstatuje da su resursi neophodni za realizaciju ovog programa iznad očekivanog nivoa i čestita upravi Univerziteta i Instituta na iskrenoj posvećenosti da se obezbede uslovi nastavnicima i studentima da nesmetano realizuju aktivnosti na ovom programu. Kada je o resursima reč, preporučujemo da se redovno aplicira za sredstva za naučnoistraživačku podršku nastavnim procesima, kod domaćih i stranih izvora, kao i da se obezbedi sticanje iskustva (posebno organizacijom studijskih putovanja) za kolegince i kolege koji pružaju organizaciono-administrativnu podršku (na primer, treninzi, posete uporedivim studijskim programima u regionu i šire).

STANDARD 4.
UPRAVLJANJE KVALITETOM
KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.1 Obezbeđenje kvaliteta

- Ustanova posjeduje dokumenta i instrumente za obezbeđenje kvaliteta nastave, istraživanja i umjetničkog rada ustanove;
- Sistem obezbeđenja kvaliteta je osmišljen kako bi obezbijedio kontinuirano poboljšanje studijskog programa;
- Sistem obezbeđenja kvaliteta omogućava da se otkriju propusti u postizanju obrazovnih ciljeva, da se provjeri da li su postavljene ciljevi dostižni, pripreme i sprovedu odgovarajuće mjere za ispravljanje propusta i poboljšanje;
- Sistem obezbeđenja kvaliteta ima jasno definisane odgovornosti, uključuje studente i druge zainteresovane strane.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Postupak samovrednovanja, praćenja, osiguranja i unapređenja kvaliteta sprovode dve institucije, kako na nivou UCG, za šta je zadužen Centar za unapređenje kvaliteta, dok je na nivou pojedinih institucija zadužena Komisija za obezbeđenje i unapređenje sistema kvaliteta. Sistem jeste osmišljen kako bi obezbedio kontinuirano poboljšanje studijskog programa. Centar za unapređenje kvaliteta obuhvata dva stalna tela - Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta i Odbor za monitoring master studija. Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta ima jedanaest članova. Univerzitet je definisao sedam standarda za unapređenje kvaliteta - kulturu kvaliteta i akademskog integriteta, nastavu, poštovanje ličnosti studenta, organizaciju osoblja, istraživanja, saradnju i resurse. Standard donosi dva priloga - Strategiju obezbeđenja kvaliteta, kao i Procedure obezbeđenja kvaliteta i primere vrednovanja. Sistem ima jasno definisanu podelu uloga i odgovornosti, uključuje studente.

Preporuke – propusti u vezi sa nastavom najčešće su propusti aktera odgovornih za izvođenje nastavnih procesa, otuda smatramo korisnim da se povremeno institucija eksterne kontrole uključi u nadzor obavljanja samog obrazovnog procesa. Na taj način bi se mogla steći najadekvatnija procena kvaliteta nastave celokupnog osoblja zaduženog za nju, kao i uvid koji konkretni potezi bi mogli da doprinesu poboljšanju kvaliteta nastavnog procesa.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.2 Instrumenti, metode i rezultati

- Koriste se metode i instrumenti da bi se kvalitet studijskog programa održavao i razvijao. Oni su dokumentovani i redovno se kontrolišu primjenom: mehanizmi obezbeđenja kvaliteta (samoevaluacije i analiza i ocjena samoevaluacije), i instrumenata obezbeđenja kvaliteta (standarda i indikatora);
- Dobijeni podaci se ocjenjuju kao dio sistema za obezbeđenje kvaliteta. Oni pružaju potrebne informacije i dozvoljavaju izvođenje zaključaka;
- Ako je studijski program uspješno završen, bez obzira da li su kontrole bile aktivne u toku studija, provjerava se ocjena diplomiranih studenata o studijskom programu i njihovo zapošljavanje nakon studija. Ti zaključci dozvoljavaju da slabosti budu prepoznate i ispravljene.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke: Pored godišnje samoevaluacije, UCG je realizovao i eksternu evaluaciju. Eksternu evaluaciju Univerziteta Crne Gore sprovela je institucija EUA-Institucionalni evaluacioni program. Predmet eksterne evaluacije bilo je upravljanje i institucionalno donošenje odluka, kultura kvaliteta, nastava i učenje, istraživanje, pružanje usluga društvu i internacionalizacija. Preporuka - U prilogu je dostavljen i evaluacioni izveštaj, ali link na kojem je postavljen vodi na sajt Univerziteta Crne Gore, a ne ka dokumentu pomenutog izveštaja. Preporuka je da se razmisli o nekoj od mogućnosti sticanja neke od internacionalnih sertifikata za obezbeđenje kvaliteta. Neophodno je uključiti sve zainteresovane strane u proces redovne provere kvaliteta od samog početka realizacije programa.					
STANDARD 5. DOKUMENTACIJA					
KRITERIJUMI:					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
5.1. Pravila o studiranju					
<ul style="list-style-type: none"> • Ustanova raspolaže svim važnim propisima za studijski program sa ključnim pravilima za upis, tok studija i završetak programa. 					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke: Elaborat sadrži sve važne propise Univerziteta Crne Gore za studijski program u kojima su regulisani pravila za upis, tok studija i završetak programa. Svi propisi su dostupni i na veb strani Univerziteta Crne Gore. Univerzitet Crne Gore je definisao Pravila o studiranju na master studijama u kojima se bliže uređuju pravila studiranja na master studijama, prava i obaveze studenata, postupak ispitivanja i ocjenjivanja studenata u toku studija, samoevaluacija i ocjena kvaliteta nastave, vođenje evidencije i izdavanje diploma i drugih isprava o studijama, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje master studija na Univerzitetu Crne Gore.					
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni					
5.2. Diploma i dodatak diploma					
<ul style="list-style-type: none"> • Izdavanje dvojezične diplome (crnogorski/engleski jezik) sa dodatkom diplome je obavezno; • Dodatak diplome pruža informacije o studijskom programu i planiranim ishodima učenja. 					
Ocjena ispunjenosti					
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
Komentar/ostvrt/preporuke: Univerzitet Crne Gore u „Pravilniku o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje Univerzitet i ustanove visokog obrazovanja“ reguliše izdavanje dvojezične diplome i dodatak diplome. Po završetku programa akademskih master studija, studentima se dodjeljuje diploma o završenom akademskom programu master studija i stepen obrazovanja Master. Od 2006/2007. studijske godine uz diplomu svršenim studentima se izdaje i dopuna diplome, na osnovu zvaničnog					

evropskog modela.

Diploma sadrži informacije o stepenu kvalifikacije, broju ostvarenih ECTS bodova, prosečnoj ocjeni, dužini studiranja. U dodatku diplome je ilustrovana struktura studijskog programa, sa spiskom predmeta i ostvarenim ocenama.

STANDARD 6. UPOREDNI PRIMJERI DOBRE PRAKSE

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

6.1. Primjeri uporedivih implementiranih studijskih programa na drugim ustanovama visokog obrazovanja

- Uporedivost se odnosi na:
 - Stepenu usaglašenosti ciljeva studijskog programa
 - Stepenu usaglašenosti ishoda učenja studijskog programa
 - Stepenu usaglašenosti kurikuluma studijskog programa

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Elaborat nudi uporedivost u vezi ciljeva studijskog programa, ishoda učenja studijskog programa i kurikuluma studijskog programa Univerziteta Crne Gore sa Univerzitetom u Novom Sadu – gde u okviru Univerzitetskog centra za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studiju i istraživanja postoje Master akademske studije – Rodne studije.

Uporedivost u vezi istih kriterijuma nudi se i sa programom za rodne studije pri Fakultetu za humanističke studije Karlovog Univerziteta u Pragu, gde postoji Master degree in Gender Studies.

Ciljevi, ishodi i kurikulumi studijskog programa koje Univerzitet Crne Gore predlaže su kompetitivni sa programima sa kojima se upoređuje.

Postoje podudaranja u velikoj mjeri sa ciljevima studijskog programa - Studije roda na Univerzitetu Crne Gore sa studijskim programima Univerziteta u Novom Sadu i Karlovog Univerziteta, što je značajno kad se kreira novi program. Relevantnost uporednih programa izvire iz činjenice da se radi o regionalnom programu i o evropskom programu, koji nude kvalitetne studije roda. Podudaranja postoje u velikoj mjeri i u stepenu usaglašenosti ishoda učenja studijskog programa. U stepenu usaglašenosti kurikuluma studijskog programa sa uporednim kurikulovima postoje neke razlike koje izvire iz razlike u strukturi studijskih programa, ali i nacionalnim potrebama.

Preporuka: Koristiti primere dobre prakse i drugih evropskih univerziteta u toku definisanja dodatnih materijala za studente, kako bi se proširilo njihovo znanje.

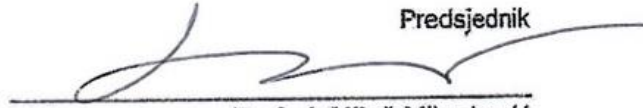
III AKREDITACIONI STAV

Komisija predlaže Agenciji sljedeći akreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za akreditaciju za period od pet godina
Obrazloženje: <p>Komisija je na stanovištu da je institucija renomirana, dobro vođena i finansirana, da poseduje implementacioni kapacitet i društveni ugled, a da je akreditacioni elaborat promišljen, uverljiv i ispunjen razvojnim potencijalima. Svi standardi su ispunjeni, kao oni koji su ocenjeni kao besprekorni tako i oni u vezi s kojima je dat niz preporuka za unapređenje ovog inače dobrodošlog, akademski zasnovanog, a društveno veoma poželjnog programa. Imajući sve navedeno u vidu, Komisija preporučuje Agenciji za kontrolu i obezbeđenje kvaliteta visokog obrazovanja da se visokoškolskoj ustanovi Univerzitetu Crne Gore – Institutu za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije, izda akreditaciono uverenje na maksimalan propisani period akreditacije.</p>
Preporuke za unapređenje kvaliteta: <p>Komisija je pozitivno ocenila akreditacionu dokumentaciju u celini i konstatovala da su svi standardi ispunjeni. Sledeće preporuke, uz brojne sitnije koje se nalaze iza ocene pojedinačnih standarda, izdvajamo kao najvažnije radi finog podešavanja:</p> <ol style="list-style-type: none">1) uključiti potencijalne studente i poslodavce, kroz mehanizam evaluacije, u praćenje realizacije programa u njegovom prvom akreditacionom ciklusu;2) uvesti predmet (ili grupu predmeta) namenjen studentkinjama i studentima koji na ovaj program, koji je u osnovi društveno-humanistički, dolaze iz drugih nastavnih i naučnih polja;3) definisati obim obavezne literature u svakom silabusu i načelno smanjiti ukupan obim literature naveden u silabusima;4) uključiti stručnjake iz oblasti studija maskuliniteta u nastavni kadar, a predmete o maskulinitetu u studijski program;5) pozivati renomirane inostrane stručnjake da održe gostujuća predavanja, seminare i druge oblike nastave;6) uključiti neki oblik prakse za studente – kako bi oni identifikovali gde se nalazi njihova budućnost nakon završetka ovih studija;7) obezbediti obuke i posete za administrativni kadar institucije kako bi bili spremni za rad na novom programu.
2. Odbijanje zahtjeva za akreditaciju
Obrazloženje:

KOMISIJA

Predsjednik

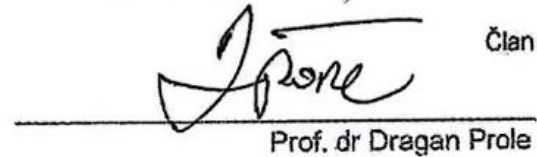
Prof. dr Miloš Milenković

Članica

Prof. dr Julija Břsakoska-Bazerkoska

Član

Prof. dr Dragan Prole

Datum 5.12.2024.